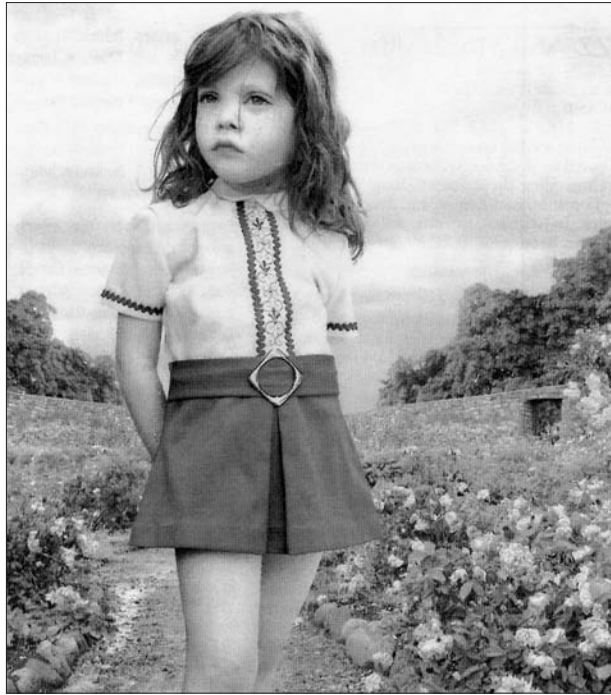

Στο βυθό

Majca Kumardej

Φωτογραφία: Lorreta Lux

Σίγουρα δε θα μπεις κι εσύ;» με ρώτησε, διασχίζοντας το λιθόστρωτο πλάτωμα πριν να βουτήξει στο κρύο νερό της λίμνης. «Αφού το ξέρεις πως δε θα μπω... δε μ' αρέσει το κολύμπι», απάντησα, όπως κάθε φορά που με ρωτάει. Λες και το ξέχασε, λες και δε θέλει να θυμάται.

Δε θα μάθεις ποτέ το γιατί. Δε θα σου πω ποτέ. Για να μπορέσουμε να περάσουμε αυτό το καλοκαίρι, το τρίτο μας καλοκαίρι μαζί, χωρίς να μας ενοχλήσει κανένας, έπρεπε να γίνει μια θυσία. Εκείνο το απομεινέριο του Ιουλίου, όχι μόνο τα είδα όλα, αλλά δεν έκανα τίποτα – και μην κάνοντας τίποτα έκανα τα πάντα. Ήταν, κατά πάσα πιθανότητα, η μοίρα που μ' έκανε να φύγω από την παραλία και να πάω στο σπίτι. Όλη μέρα ένοιωθα χάλια. Ήθελα να κάνω εμετό. Μπορεί να διάβασα λίγο, μπορεί και όχι. Μπορεί και να μην έκανα τίποτα. Περιπάταγα γύρω γύρω μες στο σπίτι και βγήκα έξω μερικές φορές στη βεράντα.

Σας είδα να παίζετε στην όχθη, εσύ κι η μικρή με τα μακριά σγουρά της μαλλιά. Δεν είναι αλήθεια ότι δε σκέφτηκα αυτό που αργότερα, εκείνο το απόγευμα, ούτε ότι δεν ευχήθηκα να συμβεί. Ποτέ δε μ' αρέσανε ιδιαίτερα τα παιδιά. Ούτε καν τα είχα σκεφτεί καθόλου. Φαινόταν φυσικό να κάνουμε παιδί επειδή αυτό γίνεται συνήθως ανάμεσα σε δύο ανθρώπους που αγαπιούνται. Κι ίσως να μην το σκεφτόμουν σοβαρά ποτέ αν δεν είχα δει εκείνη τη γυναίκα να σε περιτριγυρίζει τόσο υπολογισμένα, να σε κολακεύει, να διορθώνει επίτηδες τα μαλλιά της όσο σου μιλούσε. Οι άκρες των χειλιών της έτρεμαν πριν προφέρει την κάθε λέξη, και δάγκωνε και περνούσε με τη γλώσσα τα χείλη της –φαινομενικά τυχαία, όλα όμως ήταν μελετημένα και τόσο χυδαία– ενώ το βλέμμα σου είχε γίνει παγωμένο και υγρό.

Τότε, εκείνη τη στιγμή, κατάλαβα ότι έπρεπε να δράσω. Ήταν πολύ πιο όμορφη από μένα και είχε την ικανότητα να δημιουργεί ένα θερμό και μαγνητικό πεδίο γύρω της. Εγώ δεν μπορώ να κάνω κάτι τέτοιο. Έτσι έγιναν τα πράγματα. Όταν έβαλες για πρώτη φορά το χέρι σου στην κοιλιά μου, ένιωσα ότι σε είχα κάνει δικό μου κι εκείνη τη στιγμή αποφάσισα να σ' έχω δικό μου για πάντα, απόλυτα και τελειωτικά, χωρίς ενδιάμεσο, χωρίς ενοχλητικά πράγματα ανάμεσά μας, που θα μπορούσαν να τορπιλίσουν την αγάπη μας.

Αλλά όταν ήρθε η μικρή, άλλαξες, και πάνω απ' όλα έπαψες να με βλέπεις όπως πριν. Δε μ' έβλεπες πια σαν ερωμένη, αλλά σαν μητέρα. Σαν τη μητέρα ενός μωρού που αλλάζει και γινόταν κοριτσάκι, κι από κοριτσάκι γυναίκα, κάθε μέρα και πιο πολύ, κάτω απ' τα μάτια μου. Όταν γύριζες σπίτι τα βράδια, πρώτα τη μικρή αγκάλιαζες, έπαιζες με τα χρυσοκάστανα μαλλιά της, τη φιλούσες στα μάγουλα και τότε μόνο ερχόταν η δική μου σειρά. Τους πρώτους μήνες η μικρή έκλαιγε απίστευτα πολύ, τόσο πολύ που από τότε ακόμμη σκεφτόμουν ότι κάτι έπρεπε να γίνει. Με ξυπνούσε με τις διαπεραστικές της κραυγές, κι έπρεπε να σηκώνομαι όλη την ώρα τα βράδια για να την ησυχάζω, ενώ εσύ σπάνια σηκωνόσουν γιατί έπρεπε να μη χάνεις τον ύπνο σου. Ενώ εγώ δεν πείραζε να τον χάνω, γιατί δε δούλευα, έμενα σπίτι μαζί της. Για να τη φροντίζω. Για να φροντίζω το παιδί σου. Να φροντίζω την αγαπούλα σου, έτσι την έλεγες, χωρίς να δίνεις καθόλου σημασία στο πόσο με πλήγωνες. Εκείνη το ήξερε πολύ καλά, ότι ερχόταν πρώτη, ότι την αγαπούσες πιο πολύ από μένα. Συχνά διέκρινα στα μεγάλα φωτεινά της μάτια ένα κοροϊδευτικό χαμόγελο, όταν την αγκάλιαζες, ενώ εγώ περίμενα να 'ρθει η σειρά μου. Η μικρή μπορούσε να γίνει κακιά, πολύ κακιά. Έφτιαχνε με το μυαλό της τελείως ψεύτικα πράγματα: ότι δεν της είχα φτιάξει το φαΐ που ήθελε ή που της είχα υποσχεθεί την προηγούμενη, ή ότι της έδωσα μερικές ξυλιές όταν δε μ' άκουσε και μου 'φυγε απ' τα χέρια στο εμπορικό κέντρο, όλα για να τραβήξει την προσοχή. Οι υπάλληλοι χρειάστηκε να χρησιμοποιήσουν τα μεγάφωνα για να τη βρουνε. Αναστατώθηκε το μαγαζί, έψαχναν παντού, ανακάτευαν τις κρεμάστρες, κι εγώ μαζί, μέχρι που τη βρήκανε τελικά στο τμήμα αθλητικών ειδών. Κι αυτή με κορόιδευε κατάμουτρα, σαν να μου 'λεγε: κοίτα πόσοι άνθρωποι θέλουν να με βρουνε, κι εσύ μαζί, που δεν έχεις κανένα στον κόσμο να νοιάζεται για σένα. Και τότε, όταν μου τη φέρανε, δεν την έδειρα, μόνο την αγκάλιασα πιο σφιχτά απ' ό,τι συνήθως και της χάιδεψα τα πυκνά της μαλλιά. Εκείνη όμως φώναζε λες και τη χτυπούσα. Δεν τη χτύπησα όμως. Εγώ ήμουν εκείνη που υπέφερε γιατί με είχε φέρει σε δύσκολη θέση, όπως το 'χε κάνει τόσες φορές. Κι όλα τα μάτια ήταν στραμμένα πάνω μου: τι κακομαθημένο παιδί, έμοιαζαν να λένε, τι μάνα ήμουνα εγώ. Κι εσύ, όταν γύρισες σπίτι, δεν τα 'βαλες μαζί της, αλλά μαζί μου, που την έχασα απ' τα μάτια μου, που άφησα το παιδί σου να μου φύγει απ' τα χέρια, απ' την ασφάλεια της μάνας του.

Αυτά τα 'κανε πολλές φορές για να γίνει το επίκεντρο της προσοχής. Όταν έρχονται φίλοι για επίσκεψη, καθόταν σε μια πολυθρόνα, σταύρωνε τα πόδια της, κι ύστερα άρχιζε να ρωτά πράγματα αταίριαστα για την ηλικία της, ακόμη και για το σεξ. Και πώς τη λάτρευαν όλοι! Θα τους δώσει να καταλάβουνε στους άντρες αυτή, λέγανε, θα τους σέρνει απ' τη μύτη, από τώρα φαίνεται τι θα γίνει, δεν της ξεφεύγει τίποτα, μια καλλονή θα γίνει όταν μεγαλώσει. Έξυπνη και όμορφη, λέγανε για σένα οι καλεσμένοι και δε σ' αφήνανε απ' τα μάτια τους. Κόρη του μπαμπά της, θα λέγανε από μέσα τους, δόξα να 'χε που δεν έμοιασε της μάνας της. Έχει πάρει τα γαλαζοπράσινα μάτια του πατέρα της, τα σαρκώδη

Όταν γεννήθηκε η μικρή άλλαξαν όλα. Οι Κυριακές μας δεν ήταν πια αυτές που ήταν τότε, που μέναμε στο κρεβάτι μέχρι το μεσημέρι, μ' έναν ξύλινο δίσκο γεμάτο φρούτα! Όχι. Μόλις ξυπνούσαμε και μ' έπαιρνες στην αγκαλιά σου, άνοιγε η πόρτα, ορμούσε μέσα η μικρή με τη νυχτικιά της, πηδούσε στο κρεβάτι κι άρχιζε τις αγκαλιές.

του χείλη, το αφοπλιστικό του χαμόγελο με το οποίο μπορεί να πετύχει τα πάντα, τη φοβερή ικανότητα να κάνει κοινωνικές σχέσεις. Είναι βέβαιο ότι πολλοί άντρες αναρωτιούνται τι μου βρήκες και με πήρες. Εντάξει, όχι τώρα που έχουμε το παιδί, αλλά

τότε, παλιά, που μ' ερωτεύτηκες. Υπάρχουν άνθρωποι που κάνουν πάντα υπολογισμούς και ερωτεύονται ανθρώπους που δεν είναι πιο ωραίοι απ' ό,τι εκείνοι. Έχουν ένα μέτρο και μετράνε για ποιους δεν είναι όσο ελκυστικοί και ωραίοι θα 'πρεπε να 'ναι και ποιοι είναι κατώτεροι σε ομορφιά απ' αυτούς. Όταν κοίταζαν εμάς τους δύο σίγουρα θα έκαναν τη σύγκριση και θα έλεγαν ότι και βέβαια θα σου άξιζε μια πιο ωραία γυναίκα από μένα. Όμως καμιά γυναίκα στον κόσμο δε θα μπορούσε να σ' αγαπήσει τόσο πολύ όσο εγώ, καμιά γυναίκα δε θα μπορούσε να κάνει αυτό που έκανα – δηλαδή που δεν έκανα εκείνη τη μοιραία στιγμή που παίχτηκαν όλα.

Όταν γεννήθηκε η μικρή άλλαξαν όλα. Οι Κυριακές μας δεν ήταν πια αυτές που ήταν τότε, που μέναμε στο κρεβάτι μέχρι το μεσημέρι, μ' έναν ξύλινο δίσκο γεμάτο φρούτα, σταρένιο ψωμί, τυρί και καφέ με κάρδαμο στο πάτωμα! Όχι. Μόλις ξυπνούσαμε και μ' έπαιρνες στην αγκαλιά σου, άνοιγε η πόρτα, ορμούσε μέσα η μικρή με τη νυχτικιά της, πηδούσε στο κρεβάτι κι άρχιζε τις αγκαλιές. Κι έτσι όλα τέλειωναν για κείνη την Κυριακή, για ολόκληρη εκείνη τη βδομάδα. Ο χρόνος μας ρυθμιζόταν όλο και πιο πολύ από τη μικρή, εκείνη έδινε τον τόνο στις μέρες μας και τις νύχτες μας. Κάποτε σου πρότεινα πολύ απλά να κλειδώνουμε την πόρτα· δεν μπορούσε να ξέρει κανείς πότε θα της ερχόταν να φύγει απ' το δωμάτιό της και να 'ρθει στη δική μας κρεβατοκάμαρα. Αυτό δεν είναι σωστό, είναι απάνθρωπο, είπες είναι ακόμη πολύ μικρή, μας χρειάζεται. Συμφωνώ, είπα, όχι όμως κάθε φορά που της έρχεται κέφι. Κι εμείς άνθρωποι είμαστε. Η κόρη μας είναι, απαντούσες κάθε φορά, κοιτάζοντάς με κατάματα με αυστηρό ύφος, λες κι εγώ δεν αγαπούσα αρκετά το παιδί σου. Κάθε πρωί που ξυπνούσα και σ' ένιωθα δίπλα μου κι άπλωνα το χέρι μου μη σ' αγγίξω, κοίταζα με τρόπο την πόρτα, τέντωννα τ' αφτί μου με την ελπίδα να μην ακούσω τα μικρά της βηματάκια να 'ρχονται προς το υπνοδωμάτιό μας, να μη δω το πόμολο της

πόρτας να γυρίζει.

Κατόρθωνε πάντα να συγκεντρώνει την προσοχή. Ακόμη κι όταν είχα τα γενέθλιά μου. Ετοιμάζα τα πάντα προσεκτικά, ντυνόμουν, είχα τα πάντα στην εντέλεια, ύστερα όμως, όταν ερχόταν ο κόσμος, μερικοί με τα παιδιά τους –όπως γίνεται συνήθως όταν τα γενέθλια πέφτουν καλοκαίρι, κι όλοι μαζεύονται κοντά στο μπάρμπεκιου στον κήπο, όπου μπορούν να παίζουν και τα παιδιά– τότε η μικρή γινόταν πάλι το επίκεντρο της προσοχής και του ενδιαφέροντος. Μου έδιναν τα δώρα μου και μετά πάει τελείωσε, ξεχνούσαν γιατί είχαν έρθει. Προσπάθησα να σου πω ότι ήθελα να γιορτάσω τα γενέθλιά μου διαφορετικά, όχι απογεύματα, μ' όλα αυτά τα παιδιά τριγύρω, αλλά μαζί σου, οι δυο μας, μόνοι, τη μικρή θα μπορούσαμε να την αφήσουμε στους γονείς μας. Ήσουν αντίθετος και τις δύο φορές, λες και τα γενέθλιά μου ήταν γιορτή για όλη την οικογένεια και οι γονείς μας θα το θεωρούσαν προσβολή αν δεν τους καλούσαμε. Το δέχτηκα μόνο και μόνο επειδή δεν υπάρχει τίποτα που δε θα 'κανα για σένα, επειδή σ' αγαπώ τόσο πολύ όσο δεν αγάπησα ποτέ κανέναν, και κυρίως τόσο όσο εμένα δεν αγάπησε ποτέ κανείς. Αλλά εσύ δεν ξέρεις τι θα πει ν' αγαπάς κάποιον πιο πολύ απ' ό,τι σ' αγαπάει εκείνος, τι θα πει να ξέρεις ότι αγγίζει κι αγκαλιάζει κάποια άλλη πιο σφικτά απ' ό,τι αγκαλιάζει εσένα. Ενώ εσύ θέλεις να του δώσεις τα πάντα, ό,τι έχεις και δεν έχεις και θα 'κανες τα πάντα γι' αυτόν. Έτσι ένιωθα κι εγώ για σένα και γι' αυτό άρπαξα αυτό που ήταν για μένα το πιο σημαντικό και γλιστρούσε για πέμπτη χρονιά μεσ' από τα χέρια μου.

Εκείνο το καλοκαίρι η μικρή ήταν τεσσαερισήμισι χρόνων. Ήταν ένα πολύ ζεστό καλοκαίρι, σαν εκείνα που μ' άρεσαν όταν πηγαίναμε στην Αδριατική εσύ κι εγώ, οι δυο μας, πριν γεννηθεί ακόμη η μικρή. Όταν γεννήθηκε, αρχίσαμε να κάνουμε οικογενειακές διακοπές με τους φίλους μας και τα παιδιά τους. Πριν τρία χρόνια, τον Ιούλιο, ήμαστε μ' ένα ζευγάρι που είχαν κι αυτοί ένα παιδί, ένα κορίτσι, που όμως είχε παύσει προ πολλού να είναι παιδί. Ήταν δεκαπέντε χρόνων, ψηλή και λεπτή, λίγο ψηλότερη από μένα, μ' εκείνο το τέλειο δέρμα που μόνο στην εφηβεία έχουν μερικά κορίτσια. Νομίζεις ότι δεν πρόσεξα το πώς τέντωνε το μακρύ και λεπτό της σώμα, το όχι ακόμη τελείως ανεπτυγμένο, σαν ένα μικρό πούμα; Και πώς ακκίζόταν και πρότεινε τα χείλη της όταν τη ρώταγες κάτι; Και πώς σου μιλούσε δήθεν αδιάφορα, ενώ ήταν ολοφάνερο ότι είχε υποκύψει τελείως στη γοητεία σου; Για τι πράγμα σου μιλούσε; Αυτά σκεπτόμουνα όταν σας έβλεπα από μακριά, χωρίς να μπορώ ν' ακούω τι λέγατε, παρακολουθούσα όμως τη γλώσσα του σώματος να στέλνει το μήνυμά της ολοκάθαρα, χωρίς δισταγμούς! Αρέσουμε πολύ ο ένας στον άλλον! Ήξερα πως δε θα τολμούσες να κάνεις τίποτα μαζί της, ήταν μόνο δεκαπέντε χρονών, η κόρη των φίλων μας, μόλις δέκα χρόνια μεγαλύτερη από την κόρη σου. Αλλά καθώς κοίταζα αυτό το πλάσμα, μια γυναίκα που μεγάλωνε και που εσύ σε μερικά χρόνια, τρία ίσως, θ' άπλωνες το χέρι σου ν' αγγίξεις, σε άλλες βέβαια συνθήκες, δε θα 'μενες σ' αυτές τις ανόητες συζητήσεις μαζί της –μα τον Θεό, τι μπορείς να πεις μ' ένα κορίτσι στην εφηβεία του!– εκτός κι αν η κουβέντα είναι μια δικαιολογία για να βρίσκεσαι κοντά της, όσα χρόνια επιτρέπουν οι κανόνες της ευπρέπειας, ανακάλυπτα μέσα της όλο και πιο πολύ τη μικρή.

Ίσως να ήταν η μοίρα που μ' έκανε να σηκωθώ απ' την παραλία εκείνο το απόγευμα του Ιουλίου και ν' ανηφορήσω προς το σπίτι. Δεν μπορώ να θυμηθώ τι έκανα μετά, μάλλον τίποτα το ιδιαίτερο, απλώς μπήκα και βγήκα στη βεράντα μερικές φορές και σε κοίταζα καθώς μιλούσες στο δεκαπεντάχρονο κορίτσι ενώ έπαιζες με τη μικρή. Κάποια στιγμή που

κοίταξα, σας είδα να φτιάχνετε πύργους στην άμμο, εσύ και η μικρή σου πριγκίπισσα. Ήσουν μόνος, οι φίλοι μας είχαν φύγει· το κορίτσι είχε μετακινηθεί κι εκείνο από την παραλία κι είχε πάει στη σκιά.

Όταν κοίταξα για τελευταία φορά απ' το παράθυρο, είδα το ηλιοκαμένο σου σώμα κάτω από την ανοιχτή ομπρέλα. Η μικρή έπαιζε στην άμμο δίπλα σου. Τότε άρχισε η παλίρροια. Το πλαστικό φουσκωτό δελφίνι που είχες αφήσει στην όχθη, άρχισε να κινείται προς τα μέσα ακολουθώντας το κύμα. Η μικρή κοίταζε. Όταν το νερό ανέβηκε και το πρώτο δυνατό κύμα άρχισε να το παρασέρνει στ' ανοιχτά, η μικρή έτρεξε πίσω του. Βγήκα στη βεράντα κι έκανα μέσα μου την ευχή να γίνει αυτό ακριβώς που έγινε. Εσύ κοιμόσουν ακόμη, ενώ η μικρή προσπαθούσε ανοίγοντας δρόμο μες στο νερό να τρέξει πίσω απ' το δελφίνι της να το πιάσει, αλλά εκείνο ήταν γλιστερό, της έφευγε από τα χέρια και πήγαινε όλο και πιο μακριά. Ήξερα: μια κραυγή, μια δυνατή κραυγή, θα σε ξυπνούσε, θα έκανες μια βουτιά πίσω απ' τη μικρή, θα την άρπαζες στα χέρια σου και θα την τραβούσες έξω απ' το αφρισμένο κύμα που σκέπαζε το κορμί της. Εκείνη τη στιγμή ακριβώς είδα μια ευκαιρία να ξαναγίνουν τα πράγματα όπως ήταν πριν. Εγώ κι εσύ, οι δυο μας, χωρίς κανέναν να ορίζει το ρυθμό των ωρών μας, των χρόνων που θα ζούσαμε στο μέλλον μαζί. Ήταν σαν όλα γύρω μου να είχαν σταματήσει, να χάθηκαν όλοι οι ήχοι, ενώ το φως έγινε εκτυφλωτικά λευκό, με μάτια μισόκλειστα παρακολουθούσα αυτό που ήξερα ότι θα γίνει ενώ γινόταν. Τη μια στιγμή η μικρή είχε αρπαχτεί από τα πτερύγια του δελφινιού, την άλλη, ένα μεγάλο κύμα άρπαξε το δελφίνι από τα χέρια της. Αποκαμωμένη εκείνη, αφέθηκε. Είδα τα μικρά της χέρια να προσπαθούν μάταια να κρατηθούν πάνω του κι ύστερα το σώμα της να ρουφιάται στο βάθος του νερού.

Δεν κοίταξα άλλο. Στράφηκα από την άλλη μεριά και μπήκα στο σπίτι. Ήπια ένα ποτήρι κονιάκ κι έπεσα στο κρεβάτι. Έκλεισα τα μάτια μου και ο κόσμος μπρος και πίσω από μένα σκοτείνιασε. Έπεσα σ' έναν ύπνο δίκως όνειρα. Κι όταν, μετά από λίγο, ένιωσα ένα χέρι πάνω μου και είδα την οικογενειακή μας φίλη να κοιτάζει με τα μάτια υγρά, κατάλαβα ότι είχε συμβεί. Ότι η ιστορία είχε τελειώσει. Η μικρή –η φίλη με είχε αγκαλιάσει και μ' έσφιγγε δυνατά– η μικρή σου, πάει, χάθηκε, είπε και ξέσπασε σε λυγμούς.

Σηκώθηκα ζαλισμένη απ' το κονιάκ και μάλλον κι από τον παράξενο ύπνο που είχα κάνει και σε είδα να κάθεται στην πολυθρόνα του καθιστικού. Τυλιγμένος σε μια άσπρη κουβέρτα έσφιγγες στην αγκαλιά σου το μικρό φουσκωτό δελφίνι. Ο φίλος μας καθόταν δίπλα στη δεκαπεντάχρονη κόρη του που είχε δει το θάνατο με τα μάτια της για πρώτη φορά στη ζωή της. Υπήρχαν και μερικοί ακόμη άνθρωποι στο σπίτι. Μετά ήρθαν οι αστυνομικοί και ο ιατροδικαστής. Το κορίτσι την είχε βρει. Όταν ξαναπήγε στην παραλία μετά το φαγητό είδε το σώμα της μικρής να επιπλέει στην επιφάνεια με το πρόσωπο στο βυθό. Όπως φαίνεται, εσύ όρμησες σαν τρελός στο νερό και μετά προσπάθησες να ξαναδώσεις ζωή στη θαλασσοπριγκιποπούλα σου που είχε ταξιδέψει κιόλας σ' άλλες θάλασσες, ωκεανούς, ποτάμια και λίμνες. Ναι, πιστεύω ότι αν και θάψαμε το σώμα της, αυτή βρήκε τον τρόπο να απλωθεί μέσα στα νερά της γης. Και μερικές φορές μου φαίνεται σαν να θυμάμαι ότι εκείνη τη στιγμή που προσπαθούσε να πιαστεί από το δελφίνι της με όση δύναμη είχε, τα μάτια της συναντήθηκαν με τα δικά μου και νομίζω ότι θυμάμαι ότι το είδε ότι τα παρακολουθούσα όλα, αλλά δεν έκανα τίποτα για να τη σώσω. Ότι την άφησα να πεθάνει αβοήθητη.

Όχι ότι δε λυπήθηκα όταν πέθανε· στο κάτω κάτω κόρη μου ήτανε. Αλλά εκείνους τους λίγους μήνες που κράτησε η θλίψη μου, λυπόμουν πιο πολύ για σένα, γιατί ένιωθες τύψεις για το θάνατό της, επειδή σε πήρε ο ύπνος στην παραλία για μια ώρα, όπως συμβαίνει πολύ συχνά, αλλά σε σένα συνέβη σε λάθος στιγμή. Κι ένιωθες ένοχος και για δικό μου λογαριασμό επίσης, για μένα, τη μητέρα του παιδιού σου, που δε με προστάτευες από το θάνατο. Ήμουν πολύ τρυφερή μαζί σου, πολύ τρυφερή και γεμάτη κατανόηση. Προσπάθησα να σε πείσω πως ήταν ατύχημα, ότι ό,τι έγινε δεν ήταν από λάθος δικό σου. Και μου φαίνεται ότι ο θάνατός της ήταν η τελευταία πράξη της ολοκληρωτικής αφοσίωσής σου σε μένα, παρότι την ίδια στιγμή ξέρω καλά ότι αυτό που αισθάνεσαι για μένα, δεν είναι τόσο αγάπη, όσο ένα αίσθημα ενοχής.

Μια φορά, για μια στιγμή νομίζω, αμφέβαλες και με ρώτησες: «Την αγαπούσες κι εσύ, έτσι δεν είναι;». «Φυσικά», απάντησα, «παιδί μας ήτανε». Και θυμάμαι το βλέμμα σου, σαν να μην είχες ικανοποιηθεί από την απάντησή μου, σαν να ήθελες ν' ακούσεις κάτι περισσότερο.

Και τότε, σε τύλιξα με τα χέρια μου, χώθηκα στην αγκαλιά σου, κι άρχισα, αργά αργά και τρυφερά, να σου κάνω έρωτα. Ήταν Κυριακή πρωί και τίποτα δε θα μπορούσε να μας διακόψει.

Ο θάνατος της μικρής σε άλλαξε. Είσαι πιο τρωτός και πιο μαλακός και δεν φλερτάρεις με άλλες γυναίκες και άλλα κορίτσια τόσο πολύ πια. Όταν, πολύ προσεκτικά, μου λες ότι θα έπρεπε να κάνουμε ένα άλλο, δεύτερο παιδί, γυρίζω αλλού το κεφάλι μου θλιμμένα και λέω: «Ξέρεις ότι αυτό δεν είναι δυνατόν, θα ήταν πολύ οδυνηρό». Τότε με χαϊδεύεις και μ' ένα φιλή σου μου λες πως καταλαβαίνεις. Δεν καταλαβαίνεις όμως. Δεν πρόκειται ποτέ να μάθεις την αλήθεια. Ο λόγος που δε μ' αρέσει η θάλασσα είναι επειδή μου φαίνεται πως μόλις μπω στο νερό θα νιώσω τα χρυσοκάστανα μαλλιά της πάνω στο δέρμα μου, τα μικρά της χέρια θα κολλήσουν επάνω του και θα με τραβήξει μαζί της στο βυθό.

Μερικές φορές ονειρεύομαι ότι την παίρνει μακριά η θάλασσα κι άλλοτε ότι αυτή και το δελφίνι της μ' αρπάζουνε και με τραβάνε μαζί τους στο βυθό. Ξυπνάω πάντα με έναν τρομερό πόνο μετά απ' αυτά τα όνειρα, που μου κουφτώνει την καρδιά και συνταράζει το κορμί μου μ' έναν απότομο σπασμό. Μου κόβεται η ανάσα κι η καρδιά μου χτυπάει σφυριές μέσα στο στήθος μου. Αλλά όχι μόνη της. Γιατί μοιάζει με τη δική μου καρδιά ακούω και μιαν άλλη μικρότερη καρδιά να χτυπάει λίγο πιο γρήγορα. Ποτέ δε σε ξυπνάω όμως. Περιμένω να φύγει αυτό κι ύστερα πάω στο μπάνιο να κάνω ένα ντους. Μετά γυρίζω πίσω, ξαπλώνω πάλι δίπλα σου, σε φιλάω με απέραντη αγάπη και σ' αγκαλιάζω όσο πιο σφιχτά μπορώ. (δε)

Μετάφραση Μαρίας Τσάτσου από την αγγλική μετάφραση της Laura Cuder Turk

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ο χάρτης

Εύα Στάμου

Εικονογράφηση: Lukas Therop

Η υγρασία κι η μυρωδιά της ανθρώπινης σάρκας έχει ποτίσει τους τοίχους, το ξύλινο πάτωμα, τις λεκιασμένες κουρτίνες. Τα πάντα αναδίδουν μian λιγωτική σαπίλα. Το ροζ φως της λάμπας που κρέμεται γυμνή από το ταβάνι δημιουργεί βαριές σκιές που κωρίζουν το δωμάτιο σε πολλά επίπεδα μέχρι το τελικό βύθισμα σ' ένα μεγάλο, μισοδιαλυμένο κρεβάτι με μοβ σκεπάσματα. Απέναντι η τηλεόραση, δίπλα το μπαρ και μια παράταιρη πολυθρόνα από κόκκινο ύφασμα.

Το ξενοδοχείο βρίσκεται κοντά στις γραμμές του τρένου, σ' ένα κτίριο που μοιάζει ετοιμόρροπο, σε μια γειτονιά που ο χρόνος έχει προσπεράσει. Γεννήθηκα σε τούτη την γκριζα πόλη της κεντρικής Ευρώπης πριν σαράντα οχτώ χρόνια. Από το παράθυρο του δεύτερου ορόφου φτάνουν στ' αφτιά μου φωνές τραχιές, αντρικές – κουβέντες ξενικές, σλαβικές. Έτσι όπως μπερδεύονται μεταξύ τους έχουν μian άγρια μελωδικότητα που ερεθίζει τις αισθήσεις.

Ποτέ δεν πηγαίνω με όμορφους άντρες, ποτέ δε θα τολμούσα να αποκαλύψω αυτό το σώμα μπροστά στην υπεροπτική ματιά ενός καλοφτιαγμένου αρσενικού. Ο άντρας που είναι μαζί μου απόψε είναι ένας άντρας κουρασμένος από τη ζωή, από αυτούς που δεν